

УДК 004.77(043.2)

*Онуфрієв О. С., студент 3 курсу
спеціальності 122 «Комп'ютерні науки»
Січко Т. В., к.т.н., доцент, доцент
кафедри інформаційних технологій*

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ГОЛОСУВАННЯ

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

На початковому етапі дослідження нас цікавило функціонування системи електронного голосування. Традиційне голосування має низку проблем: низька явка на вибори, вкидання недійсних бюлетенів, спеціальне псування бюлетенів, підкуп людей, які підраховують голоси і підкуп самих виборців.

Впровадження системи електронного голосування є вирішенням проблем традиційного голосування. Розглянемо уже існуючий досвід інших країн, а саме естонський досвід. Естонія стала першою країною, яка впровадила систему електронне голосування і закріпила цю можливість в подальшому. Сама ідея електронного голосування вперше з'явилася в 2001 році і реалізація відбулася в 2005 році поки тільки на місцевих виборах, і після успішного результату в 2007 році вже в парламентських виборах можна було проголосувати через інтернет.

Розглянемо стан захисту цієї системи. Система електронного голосування Естонії проходить через двофакторну аутентифікацію за допомогою id-паспорта. Id-паспорт це смарт-карта з вбудованим чіпом, який містить ключ що дає права для віддаленої аутентифікації, і також дає можливість зробити електронний підпис.

Розглянемо безпосередньо сам процес голосування. Проголосувати за допомогою інтернету можна в період дострокового голосування – це від шести до чотирьох днів перед початком самих виборів. В цей період часу можна необмежений раз поміняти свій голос. Коли починаються самі вибори вже не можна поміняти свій голос або скасувати.

Розглянемо статистику голосування в Естонії в 2005 році, яку взято із сайту Естонського державної виборчої комісії [1]:

Число лиц, имеющих право голосовать: 1 059 292

Голоса: 502 504

- действительные (с электронными) 496 336

- недействительные 6168

Voter turnout: 47%

Отдано электронных голосов: 9681

- включённые повторные голоса 364

Число электронных голосов: 9317

Учтённые электронные голоса: 9287

Отклонённые электронные голоса: 30

Процент электронных голосов среди всех голосов: 1.85%

Percentage of e-votes among votes of advance polls: 8%

Число голосовавших, использовавших идентификационную карту впервые: 5774

Процент голосовавших, использовавших идентификационную карту впервые: 61%

Аналізуючи дані статистики можна бачити, що при першому голосуванні через інтернет проголосувало тільки 9681 осіб, це – 1,85% від загального числа.

У 2007 році вже 30 275 чоловік скористалися інтернетом для голосування.

У 2009 році 104 415 чоловік, це – 9,5% від загального числа жителів.

У 2011 році на виборах до парламенту Естонії проголосували через інтернет 140 846 чоловік, що становить від 24,5% загального числа жителів.

У 2015 році число голосуючих зросло до 176 329 голосів, що становило 30,5%.

У 2019 році, в якому пройшли останні вибори в Естонії через інтернет було зафіксовано рекордні 247 232 голоси, які від загального числа голосів становили 43,8%.

Аналізуючи існуючий стан системи електронного голосування в Україні слід зазначити, що над цим питанням почали працювати в 2020 році. З'явився державний додаток «Дія» - український електронний сервіс державних послуг. Це мобільний застосунок з цифровими документами та портал з публічними послугами. Розглянемо та проаналізуємо результати останніх виборів в Україні.

В 2019 році ЦВК затвердила 4,8 мільярди гривень на вибори [2]:

- 2 354 880 000 грн. на проведення виборів президента України;
- 1 949 620 000 грн. на проведення парламентських виборів;
- 247 011 000 грн. на місцеві вибори;
- 223 539 600 грн. на функціонування Державного реєстру виборців.

Аналізуючи дані ми бачимо, що на традиційні вибори у нас йде лівова частина грошей, які ми можемо зекономити і направити на більш важливі аспекти діяльності. Якщо впровадити Естонську систему, то можемо ж у перших виборах зекономити до 50% коштів, а це 2,4 мільярди гривень.

Список літератури

1. Естонська державна виборча комісія: веб сайт. URL: <http://www.vvk.ee/>

2. Центральна виборча комісія України : веб сайт. URL: <https://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2019/wp504pt001f01=919.html>